

BACKGROUND REPORT

PRAGUE **PRAŽSKÝ**
STUDENT **STUDENTSKÝ**
SUMMIT

EU

**Společná bezpečnostní
a obranná politika Evropské unie**

Společná bezpečnostní a obranná politika Evropské unie

1 Úvod

Tento text si klade za cíl seznámit účastníky Modelu EU na XIX. ročníku Pražského studentského summitu s třetím bodem agendy, který bude letos netradiční. Za prvé budou delegáti jednat na půdorysu Evropské rady, nikoliv Rady Evropské unie, a tím pádem bude úspěšné přijetí dokumentu vyžadovat dosažení jednomyslného konsenzu, nanejvýše zdržení se několika států. Za druhé si dokument, který budou schvalovat, sami připraví, přičemž si budou moci sami vybrat z poměrně širokého pole problémů na bývalém druhém pilíři.

Zahraniční a bezpečnostní politika, jejíž součástí je společná bezpečnostní a obranná politika, se vždy lišila od ostatních oblastí evropské integrace. Ostatně samostatná zahraniční politika je to, co dělá stát státem – pokud by ji členské státy Evropské unie sjednotily a umožnily o ní evropským orgánům rozhodovat direktivně, mohli bychom již uvažovat o Unii jako o konfederaci.

Během období tzv. komunitárně-unijní Evropy¹ tvořila Společná bezpečnostní a zahraniční politika (SZBP) II. pilíř Evropské unie. Na rozdíl od I. pilíře Evropských společenství² měly II. a III. pilíř³ formu klasické mezivládní spolupráce, proto se vyznačovaly jednomyslným rozhodováním, kdežto I. pilíř se vyznačoval svrchovaným postavením evropských orgánů.⁴

Lisabonská smlouva, která jinak evropskou integraci znatelně posílila, tento princip neprolomila.⁵ Klíčový je čl. 42 Smlouvy o Evropské unii, jenž předvídá vytvoření společné obranné politiky, které podmiňuje jednomyslným rozhodnutím Evropské rady. Stanoví, že pokud se státy (na půdě Evropské rady) jednomyslně usnesou, bude Unie disponovat jednotnou obrannou politikou. Tato usnesení by následně vyžadovalo změnu primárního práva.

Členské státy již podnikly kroky vedoucí k intenzivnější spolupráci na bývalém II. pilíři. Na svém prosincovém summitu v minulém roce Evropská rada uvítala sekundární akty, které posléze přijaly orgány Evropské unie, a vyzvala k dalšímu pokroku především ve třech oblastech: „*zvýšení účinnosti, viditelnosti a dopadu SBOP, podpora rozvoje schopností a posílení evropského obranného průmyslu*“⁶.

2 Rekapitulace vývoje Společné zahraniční a bezpečnostní politiky

Úsilí o zachování míru v Evropě bylo hlavním motivem pro integraci Evropy. Schumanova deklarace, která dala impuls k vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO), prohlašuje: „Solidarita ve výrobě, k níž se takto [vytvořením společného trhu s uhlím a ocelí] dospěje, bude mít za následek, že jakákoli válka mezi Francií a Německem bude nejen nemyslitelná, nýbrž i nemožná.“⁷ Takový postoj odpovídá liberalismu v mezinárodních vztazích, konkrétně liberalismu obchodnímu či transakčnímu, jehož stoupenci věří, že provázání mezinárodní ekonomiky učiní postupně válku nevýhodnou až nemožnou.⁸ Ani ESUO,

¹Jedná se o období, kdy už platila Maastrichtská (1993), ale nikoliv ještě Lisabonská smlouva (2009).

²Tento pilíř tvořily dřívější výdobytky evropské integrace – Evropské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii.

³III. pilíř byla Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech.

⁴SVOBODA, P., *Úvod do evropského práva*, str. 10n.

⁵Čl. 24 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii ve znění Lisabonské smlouvy.

⁶Evropská rada, Závěry Evropské rady z 19. a 20. prosince 2013.

⁷Schumanova deklarace.

⁸Více k liberalismu v oboru mezinárodní vztahy například: DRULÁK, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. Praha: Portál, 2003. Str. 72n.

ani pozdější (1957) Evropské hospodářské společenství (EHS) však neměla pravomoci v zahraniční politice, natožpak v obranné.⁹ Je nutno si také uvědomit, že v té době již existovala Severoatlantická aliance (vznikla roku 1949) a Západoevropská unie (vznikla roku 1954).

O rozšíření působnosti Společenství na projednávanou oblast se hovořilo již od 50. let, jednání ale nebyla nijak úspěšná. Začátkem 50. let se Francie pokusila o vytvoření Evropského obranného společenství, neboť nesouhlasila se záměrem Spojených států amerických a Spojeného království, že bude Západnímu Německu opět povoleno se vyzbrojit. Nakonec to ale byl samotný francouzský parlament, který připravenou smlouvu zamítl ratifikovat. Roku 1970 se státy ES dohodly na společných konzultacích o mezinárodní situaci, ale u toho zůstaly do počátku 90. let.¹⁰

Až významné události přelomu 80. a 90. let, jako byl rozpad východního bloku, první válka v Zálivu a především válka v Jugoslávii, donutily členské státy k rozšíření pravomocí EU na zahraniční a bezpečnostní politiku.¹¹

V operaci Pouštní bouře nehrálo Společenství téměř žádnou roli. Co se týče války v Jugoslávii v roce 1991, kdy Jugoslávská lidová armáda napadla Slovinsko, Společenství se chopilo mediace konfliktu a vyslalo následně pozorovatele dohlížející na dodržování podmínek příměří, které si válečnické strany pod evropskou patronací sjednaly. Tzv. brijunská deklarace však přinesla pouze několikaměsíční oddálení války. Nutno také dodat, že státy Evropského společenství byly v přístupu k válečnickým stranám nejednotné. Zatímco Spojené království, Francie a Nizozemsko zprvu odmítaly uznat nezávislost Slovinska a Chorvatska, Německo, Itálie a Dánsko o tomto kroku uvažovaly a definitivní rozhodnutí Spolkové republiky tyto nové státy uznat pak k podobnému kroku přimělo i ostatní země.

Dne 7. února 1992 se do Maastrichtu sjeli zástupci dvanácti evropských zemí¹², aby podepsali Smlouvu o Evropské unii, která původní, převážně hospodářské, Evropské společenství přetvořila v politickou Evropskou unii. Jak jsme výše zmínili, II. pilířem tzv. maastrichtského chrámu se stala Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Vstoupila v platnost¹³ 1. listopadu 1993.

V letech 1992-1994 Evropská unie prosazovala mírové řešení jugoslávského konfliktu, ale návrhy mírových konferencí nebyly úspěšné a sankce uvalované na Srbsko a Černou Horu nebyly dostatečně účinné. Následně v roce 1994 Evropská unie uznala, že bude nutné situaci řešit vojensky. Francie dokonce prosazovala, aby vojenské akce Severoatlantické aliance nezůstaly u leteckých, ale Spojené státy americké pozemní invazi odmítly.¹⁴

Po zkušenostech z Jugoslávie se členské státy rozhodly posílit II. pilíř. Během svého březnového zasedání v řecké Ionianě v roce 1994 se Evropská rada usnesla na svolání mezivládní konference. Tato konference se konala 16. a 17. června 1997 v Amsterdamu, nicméně už během přípravných prací se ukazovaly rozpory mezi členskými státy. Výsledkem jednání byly změny spíše v procesní a institucionální oblasti, ovšem některé z nich byly poměrně významné. Bylo výslovně stanoveno, že pokud se některý členský stát zdrží hlasování o otázce, která spadá do II. pilíře a vyžaduje dosažení jednomyslného souhlasu¹⁵, nepředstavuje to překážku pro přijetí rozhodnutí, pokud se takto nezdrží státy představující více než třetinu vážených hlasů v Radě. Evropská unie také Amsterodamskou smlouvou reagovala na výtky o příliš roztržitých pravomocích v oblasti II. pilíře (toto může ilustrovat známý bonmot americké politika Henryho Kissingera: „*Komu*

⁹A contrario z úplného výčtu pravomocí EHS například v: KÖNIG, P.; LACINA, L.; PŘENOSIL, J., Učebnice evropské integrace, str. 41.

¹⁰Úřad vlády ČR. Zahraniční a bezpečnostní politika.

¹¹KÖNIG, O.; LACINA, L.; PŘENOSIL, J., Učebnice evropské integrace, str. 64n.

¹²V preambuli Smlouvy o Evropské unii čteme, že šlo o krále Belgičanů, královnu Dánska, prezidenta Spolkové republiky Německo, prezidenta Řecké republiky, krále Španělska, prezidenta Francie, prezidenta Irska, prezidenta Itálie, velkovévodu Lucemburska, královnu Nizozemska a prezidenta Portugalska, královnu Spojeného království.

¹³V mezinárodním právu veřejném je platnost totéž, co ve vnitrostátním kontinentálním právu účinnost.

¹⁴KÖNIG, P.; LACINA, L.; PŘENOSIL, J., Učebnice evropské integrace, str. 64n.

¹⁵Což jsou v zásadě všechny, s výjimkou opatření na základě dříve přijatého jednomyslného rozhodnutí Evropské rady.

*mám volat, když chci mluvit s Evropou?*¹⁶), když vytvořila funkci Vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku.^{17 18}

Významným krokem bylo vytvoření evropských bojových skupin (*battle groups*). Evropská rada v Helsinkách se v roce 1999 usnesla na vytvoření systému okamžité reakce. Dokument Helsinské základní cíle (Helsinki Headline Goals) z roku 2003 uložil členským státům, aby byly připraveny poskytnout v případě potřeby vojenské jednotky. Už v červnu téhož roku schválila Evropská rada první vojenskou intervenci – Operaci Artemis v Demokratické republice Kongo, kde docházelo v etnické válce k vyvražďování civilního obyvatelstva.

Evropské bojové jednotky byly ustaveny na základě závěrů ER z roku 2004 a jsou založeny na osvědčeném modelu spolupráce právě z DRK. Společné vojenské jednotky vytvářejí skupiny členských států na základě mezivládní spolupráce, přestože o jejich vyslání rozhoduje Evropská rada. Ta také může přivolat k vytvoření jednotky, na které se podílí i nečlenská země EU¹⁹, stejně tak může skupinu tvořit jediný stát²⁰. Jednotky fungují na rotačním principu, každé pololetí jsou utvořeny jedna až dvě bojové jednotky, které mohou být okamžitě nasazeny.²¹ Podrobněji o bojových jednotkách pojednáváme níže v příslušné kapitole.

Státy unie se naopak neshodly na společném postoji k válkám v Iráku a v Libyi. Do Iráku ovšem vyslaly roku 2005 civilní misi na podporu demokracie a právního státu.

Lisabonská smlouva zrušila pilířový systém a zavedla Evropskou unii s jedinou právní subjektivitou, bývalý III. pilíř si však uchoval mezivládní formu spolupráce. O aktech SZBP se dále rozhoduje obvykle jednomyslně (s výše formulovanou přípustností zdržení se několika států). Dosud patrné je i oddělení společné (vnější) obchodní politiky, rozvojové pomoci a Evropské politiky sousedství, které dříve byly součástí I. pilíře, od společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Zatímco tzv. vnější vztahy jsou obsaženy ve Smlouvě o fungování Evropské unie a podléhají Komisi a Parlamentu²² a Rada o nich v mnoha otázkách hlasuje kvalifikovanou většinou²³, SZBP zůstává ve Smlouvě o Evropské unii²⁴.

Významným krokem k zefektivnění zahraniční politiky EU bylo spojení několika dřívějších funkcí (včetně zmíněného Vysokého představitele pro zahraniční a bezpečnostní politiku) do Vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (podrobněji opět pojednáváme dále). Tato funkce má zefektivnit komunikaci s vnějším světem, ale také koordinovat oddělené oblasti vnějších vztahů a SZBP. Lisabonská smlouva také změnila systém aktů SZBP, ty jsou však nadále výhradně nelegislativní.

Lisabonská smlouva prohloubila SZBP na takovou úroveň, že převzala všechny funkce Západoevropské unie, a její členské státy tak rozhodly o jejím rozpuštění. Jednalo se o Belgii, Francii, Itálii, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, Španělsko a Spojené království.²⁵

¹⁶BRUNNSTROM, D., EU says it has solved the Kissinger's question

¹⁷KÖNIG, P.; LACINA, L.; PŘENOSIL, J., Učebnice evropské integrace, str. 72-75.

¹⁸Úřad vlády České republiky. Informační systém pro implementaci práva EU.

¹⁹To se také stalo: na první pololetí roku 2010 se s Itálií a Rumunskem na bojové skupině mělo podílet Turecko, v Severské bojové skupině o rok později mělo být Norsko. Na druhé pololetí roku 2012 byla plánována pětičlenná skupina Německo, Rakousko, Česká republika, Chorvatsko a Makedonie; poslední dva státy tehdy nebyly členy EU. Je však nutné říci, že bojové jednotky vždy nebyly ustaveny podle plánů. Zdroj: Stiftung Wissenschaft und Politik (celá reference dále).

²⁰I to se stalo v případě Spojeného království a Itálie.

²¹Armáda České republiky, Bojová uskupení Evropské unie a vztah k České republice.

²²Zde si musíme jasně uvědomit rozdílné role hlavních orgánů EU, neboť zdánlivě příliš složitá struktura EU neexistuje náhodně. Zatímco obě Rady zastupují zájmy vlád členských států, Evropský parlament zastupuje občany EU a Komise evropskou integraci jako takovou. Nezapomínejme, že komisaři nejen že nezastupují země, v nichž mají občanství, ale ani nesmí přijímat od členských zemí instrukce. V budoucnu ostatně bude méně komisařů, než je členských států (2/3 počtu).

²³V běžně užívaném úřednickém a akademickém jazyce tedy říkáme, že je tato oblast komunitarizována.

²⁴Též „Maastrichtská smlouva“

²⁵Západoevropská unie, Statement of the Presidency of the Permanent Council of the WEU (...).

3 Současnost Společné bezpečnostní a zahraniční politiky

3.1 Relevantní ustanovení základacích smluv

Společná zahraniční a bezpečnostní politika, jejíž součástí je společná bezpečnostní a obranná politika, je upravena ve Smlouvě o Evropské unii.

3.1.1 Společná zahraniční a bezpečnostní politika

Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku upravuje Hlava V Smlouvy o Evropské unii (ve znění Lisabonské smlouvy). Článek 21 definuje zásady SZBP takto:

- demokracie,
- právní stát,
- univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a základních svobod,
- úcta k lidské důstojnosti,
- zásady rovnosti a solidarity,
- dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva.

Odstavec druhý stejného článku pak konkrétněji definuje cíle SZBP²⁶.

Zásada loajality se objevuje i v bývalém II. pilíři. Podle dikce čl. 24 „*členské státy aktivně a bezvýhradně podporují zahraniční a bezpečnostní politiku Unie*“. Nejenže jsou státy povinny zdržet se jakéhokoli jednání, které by bylo v rozporu se zájmy Unie, ale i takových jednání, která by snižovala účinnost její zahraniční politiky. Smlouva o Evropské unii dokonce přímo stanoví, že státy mají koordinovat své postoje na mezinárodních koordinacích. Jde však o typické soft-law²⁷.

Existují čtyři typy aktů v SZBP, všechny mají nelegislativní povahu, nemají tedy obecnou platnost (platí jen v konkrétní situaci a Evropský soudní dvůr je nemůže přezkoumávat). Jedná se o:

- strategické zájmy a cíle,
- společné akce,
- postoje,
- prohlášení a deklarace.

Strategické zájmy a cíle vymezuje Evropská rada, a to jednomyslným hlasováním na základě doporučení Rady.

SEU dále zakotvuje obecnou zásadu jednomyslného hlasování o SZBP v Evropské radě i Radě Evropské unie (nestanoví-li smlouvy jinak, hlasuje se jednomyslně). Pokud to však některý z členských států zdůvodní,

²⁶Tento odstavec doporučujeme k prostudování).

²⁷Termín mezinárodního práva veřejného. Jedná se o normu mezinárodního práva, u které nejsou zřejmé sankce za její porušení. Sankcí je spíše ztráta důvěry dalších aktérů a poškození mezinárodní prestiže. Ve vnitrostátním právu bychom řekli, že jde o normu imperfektní.

může se zdržet hlasování. Návrh je přijat, pokud se nezdržela více než třetina členských států.²⁸ Státy, které se zdržely, jsou přesto vázány zásadou loajality. V případech, kdy již dříve Evropská rada přijala rozhodnutí o strategických zájmech a cílech a Rada přijímá „rozhodnutí, které vymezuje akci nebo postoj Unie“²⁹, postačí usnést se kvalifikovanou většinou. Totéž platí, rozhoduje-li Rada na žádost Vysokého představitele, ale musí ho k tomu rovněž pověřit Evropská rada.

Funkce Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku byla vytvořena Lisabonskou smlouvou. Jmenuje do ní Evropská rada kvalifikovanou většinou, a to se souhlasem předsedy Komise. Neboť je (z historických důvodů) Vysoký představitel místopředsdou Komise, musí mu následně vyslovit důvěru Evropský parlament. Jako první byla do funkce Vysoké představitelky v listopadu 2009 jmenována baronka Catherine Ashton, vůdkyně labouristů ve Sněmovně lordů³⁰, a je jí dosud. Vysoký představitel koordinuje vnější činnost Unie, přičemž musí brát v potaz názory orgánů Evropské unie. Zajímavé je jeho právo svolat v krizových situacích zasedání Rady do 48 hodin, je-li to nutné, pak i dříve.

3.1.2 Společná bezpečnostní a obranná politika

Společnou bezpečnostní a obrannou politiku upravuje Hlava V Oddíl 2 Smlouvy o Evropské unii. Státy se zde zavázaly k postupnému vymezení společné obranné politiky, jakmile o tom Evropská rada jednomyslně rozhodne. Takovéto rozhodnutí Evropské rady pak ale bude vyžadovat změnu primárního práva EU.

Státy se dále zavazují poskytnout k výkonu rozhodnutí Evropské unie vojenské síly a také zlepšovat akceschopnost svých armád. Ovšem vzhledem k povaze SBOP jde opět spíše o soft-law, v konkrétní situaci vyžaduje pověření států provést rozhodnutí Unie jejich souhlas.³¹

Smlouva jasně stanovuje, že se její ustanovení nedotýkají závazků, které plynou členským státům z jejich členství v Severoatlantické alianci. Zároveň obsahuje čl. 42 odst. 7 ustanovení duplicitní k článku 5 Severoatlantické charty – pokud by byl některý ze států EU napaden na svém území, ostatní státy jsou povinny mu poskytnout pomoc.

Smlouva respektuje Chartu Organizace spojených národů, kde Unii neumožňuje útočnou vojenskou akci. Použití vojenské síly (ale i civilních donucovacích prostředků) je možné pouze v případech taxativně vymezených³² článkem 43. Jedná se především o akce k prosazení a udržení míru a dále mise humanitní či záchranné akce.

V obranné politice se také projevuje fenomén tzv. vícerychlostní Evropy. Státy, jejichž „vojenské schopnosti splňují vyšší kritéria a které přijaly v této oblasti přísnější závazky s ohledem na vedení těch nejnáročnějších misí“, mohou navázat stálou strukturovanou spolupráci. Vytvoření této spolupráce vyžaduje přivolení Rady, potom už o přijetí (či v krajním případě vyloučení) některého státu rozhodují jenom stávající účastníci stálé spolupráce. Žádná spolupráce tohoto druhu však dosud (únor 2014) nebyla založena.

Smlouva dále zřizuje Evropskou obrannou agenturu, jejíž cíle jsou taxativně vymezeny v čl. 45 SEU; jedná se o koordinační a rozvojové cíle. Sídli v Bruselu a členství v ní není povinné, avšak v praxi není členem pouze Dánsko.³³ Spolupráce se naopak účastní Norsko.³⁴

²⁸Srovnejte se situací před Lisabonem.

²⁹Nicméně podle čl. 32 odst. 3 může Evropská rada rozhodnout, že i v jiné (konkrétní) otázce bude Rada rozhodovat kvalifikovanou většinou.

³⁰Evropská služba pro vnější činnost, Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.

³¹Čl. 44 odst. 1 SEU.

³²Taxativně vymezený výčet – výčet úplný, uzavřený; demonstrativně vymezený výčet – výčet neúplný, který dává prostor k úvaze. Jedná se o běžně užívané termíny právní teorie.

³³Evropská obranná agentura, Participating Member States.

³⁴Evropská obranná agentura, EDA Agrees On Norway's Participation in Regime on Defence Procurement.

3.2 Vztah k Severoatlantické alianci

Ačkoliv se členství v Evropské unii a Severoatlantické alianci z velké části překrývá, nejedná se o překryv dokonalý (potom by zřejmě byla Společná bezpečnostní a obranná politika zbytečná). Především vojensky mocné Spojené státy americké a Turecko nejsou členy Evropské unie, stejně jako Kanada, Island, Norsko a Albánie. Naopak Irsko, Švédsko, Finsko a Rakousko nejsou členy Severoatlantické aliance – buď z vlastní vůle, nebo na základě toho, že se v minulosti zavázaly k neutralitě.

Jak uvádíme výše, Smlouva o Evropské unii obsahuje závazek společné obrany, který je obdobný k ustanovení Severoatlantické charty o společné obraně. Konflikt těchto dvou smluv s velkou pravděpodobností nehrozí, neboť je velmi nepravděpodobné, že by spolu válčily státy euroatlantického prostoru. Navíc útočná válka není v současném mezinárodním systému přípustná, proto by byl v právu ten stát, který by byl napaden, a jemu by musely ostatní poskytnout pomoc. Pokud by o tom rozhodla Rada bezpečnosti OSN, mohlo by jít i o státy, které nejsou v Evropské unii ani v Severoatlantické alianci.

Smlouva o Evropské unii jasně deklaruje, že se její ustanovení nedotýkají závazků, které plynou jejím členským státům z jejich členství v Severoatlantické alianci. Severoatlantická aliance uzavřela s Evropskou unií roku 2000 Smlouvu o strategickém partnerství. Obě organizace se zavázaly k vzájemným konzultacím, členské státy obou organizací se scházejí dvakrát ročně na úrovni ministrů zahraničí a nejméně třikrát na úrovni velvyslanců. Dále spolupracují příslušné výbory obou organizací. Na summitu v Praze v roce 2002 rozhodla Severoatlantická rada o dalším prohloubení spolupráce s Evropskou unií. Toto rozhodnutí vedlo k uzavření dohody Berlín-plus. Podle ní může Severoatlantická aliance vojensky podpořit akce Evropské unie, přestože se jich samo NATO neúčastní. Navíc Aliance předala Unii zodpovědnost za své akce v Makedonii a v Bosně a Hercegovině. Oba subjekty se dále dohodly na výměně tajných informací.

Evropská unie a Severoatlantická aliance od té doby spolupracují zejména na Balkánském poloostrově, ale také v řešení krizových situací v Moldavsku, v Afghánistánu a ve Středozemním moři.³⁵

3.3 Současná praxe

V současné době řídí Evropská unie pět vojenských a deset civilních misí na třech kontinentech³⁶ a od počátku společné bezpečnostní a obranné politiky ukončila již čtyři vojenské mise, pět civilních a jednu kombinovanou³⁷. Každý rok tvoří členské státy jednu až dvě bojové skupiny, které mohou být okamžitě nasazeny. Zároveň ale nejvýznamnější události mezinárodních vztahů ukazují, že členské státy nejsou vždy schopné dosáhnout konsenzu v mezinárodních vztazích a jejich postoje se liší. Zásadní rozpory se ukázaly při válce v Iráku, kterou realizovala tzv. koalice ochotných přes odpor Organizace spojených národů³⁸. Operaci Irácká svoboda naopak otevřeně odsoudili představitelé Belgie³⁹, Francie, Německa⁴⁰ či Řecka⁴¹. Při hlasování o rezoluci Rady bezpečnosti č. 1973/2011, která nařídila vytvoření bezletové zóny nad Libyí, hlasovali stálí členové Spojené království a Francie a dočasný člen Portugalsko pro přijetí, kdežto Německo se jako dočasný člen zdrželo.^{42 43} Ohledně konfliktu v Sýrii, který probíhá od roku 2011 dosud se sice členské

³⁵NATO's Public Diplomacy Division, The NATO Handbook, str. 243-251.

³⁶Evropská služba pro vnější činnost. Ongoing missions and operations.

³⁷Evropská služba pro vnější činnost, Completed missions and operations.

³⁸Samotnou invazi provedly se Spojenými státy americkými Austrálie, Dánsko, Polsko a Spojené království. Následně se připojily desítky dalších zemí. Ze současných členů EU to byly Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Itálie, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Nizozemsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Španělsko. Zdroj: BLACK, I., US threatens NATO boycott over Belgian crime war laws.

³⁹Tamtéž.

⁴⁰BBC, France and allies rally against war.

⁴¹SMITH, H., Greeks accuse Blair of war crimes in Iraq.

⁴²Rada bezpečnosti OSN, Security Council Approves No-Fly Zone Over Libya.

⁴³Spolková republika Německo se po roce 1945 celkem striktně drží politiky nevměšování.

státy usnesly, že vláda Bašára Asáda již není legitimní a páchá zločiny na vlastním obyvatelstvu⁴⁴, ale opět se neshodly na tom, jak proti němu postupovat. V květnu 2013 se nepodařilo zemím jako Česká republika, Finsko, Nizozemsko, Rakousko a Švédsko prodloužit embargo na dovoz zbraní do Sýrie; ministr zahraničí Karel Schwarzenberg to označil za vítězství Spojeného království a Francie. Spojené státy neprodloužení uvítaly, na rozdíl od Asáda.⁴⁵ V roce 2013 se státy EU shodly na podpoře francouzské invaze do Mali (na podporu vlády proti islamistickým rebelům) a EU operaci podpořila tím, že ustavila výcvikovou misi pro malijské vojáky.⁴⁶ Někteří poslanci za Evropskou stranu lidovou však vyjádřili zklamání z toho, že se evropské bojové skupiny na invazi nepodílely.^{47 48}

Od konce roku 2012 probíhala občanská válka mezi muslimy a křesťany rovněž ve Středoafričské republice. Během konfliktu došlo k usmrcení asi 1 000 osob, 825 000 bylo vysídleno, z nich 245 000 uteklo do sousedních zemí⁴⁹. Válka zasáhla asi 4,6 milionu osob, což je asi polovina populace země, přibližně polovina jsou děti. Dne 10. února 2014 rozhodla Rada Evropské unie na základě rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN o spuštění vojenské operace EUFOR ve Středoafričské republice, s mandátem devět měsíců od spuštění bojových operací.⁵⁰

3.4 Evropské bojové skupiny

Jak jsme již uvedli, koncept evropských skupin se připravoval v letech 2003-2007. Jedná se o vojenské síly okamžitě schopné plnit rozhodnutí Evropské unie. O jejich vyslání rozhoduje jednomyslně Rada (nesmějí se zdržet státy, které zrovna danou jednotku zřizují), ale bezprostřední velení podléhá vládám členských států, stejně jako veškeré jejich zajištění. Evropská unie pouze koordinuje spolupráci mezi vládami zemí, které se na skupině podílejí. Vyslat je lze pouze v případech, kdy je obecně možná zahraniční intervence Evropské unie. Tyto případy definuje čl. 43 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii.

Skupiny rotují po šesti měsících, jsou ustaveny jedna nebo dvě. Každá obsahuje přibližně 1500 vojáků a jsou schopné operovat v okruhu 6 000 kilometrů od Bruselu, s výjimkou Arktidy. Obvykle zřizuje každou skupinu více členských států, ale může to být i jeden (to se stalo v případě Spojeného království a Itálie), či se na ní mohou podílet i nečlenské státy EU, pokud EU přivolí (tak se stalo v případě Norska, Makedonie a Turecka).

⁴⁴Al Džazíra, Syria – Aug 18, 2011 – 17:49.

⁴⁵Lidové noviny, EU zrušila zbrojní embargo vůči Sýrii (...).

⁴⁶British Broadcasting Corporation, Mali crisis: EU troops begin training mission.

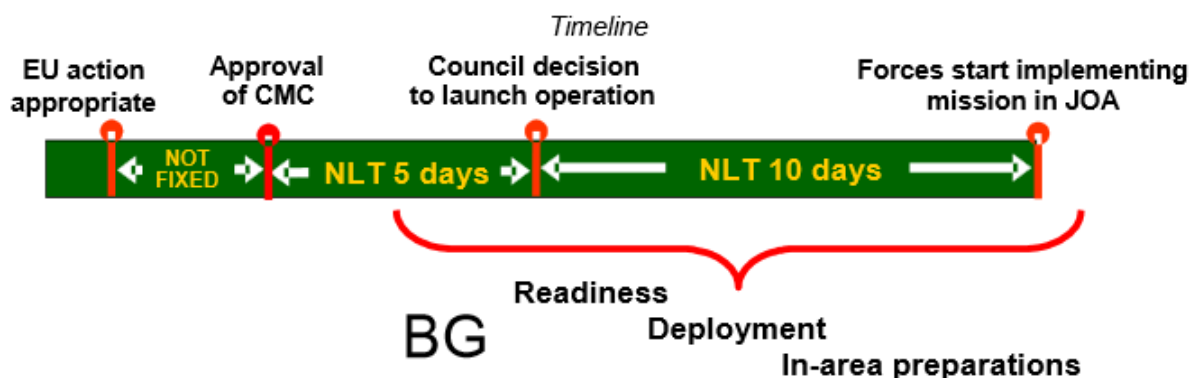
⁴⁷Evropský parlament, Mali: „It's a shame that the EU tactical battle groups are not being deployed.“

⁴⁸Deutsche Welle, Debate Surrounds Future of European Battle Groups.

⁴⁹Sousední státy jsou Čad, Súdán, Jižní Súdán, Demokratická republika Kongo, Konžská republika a Kamerun.

⁵⁰Evropská služba pro vnější činnost, EU military operations in the Central African Republic established.

Obrázek 1: Schéma vyslání bojové skupiny do akce. Evropská rada obecně vymezuje zahraniční cíle EU prostřednictvím rozhodnutí o strategických zájmech a cílech. Na jejich základě schvaluje Rada podle aktuální potřeby společné akce, v rámci nichž může rozhodnout, že budou nasazeny bojové jednotky. Do pěti dnů od schválení společné vojenské akce následuje rozhodnutí o jejím spuštění, přičemž toto rozhodnutí musí obsahovat podrobné stanovení cílů a rozsahu akce, prostředků, které smí používat atp. Do deseti dnů jsou jednotky na místě. Zdroj: Evropská služba pro vnější činnost, Common Security and Defence Policy: EU Battlegroups.

O vyslání vojenských jednotek, nehledě na to, zda jde o evropské skupiny, rozhoduje rada⁵¹. Po vyslání na místo musejí být jednotky schopné fungovat nejméně třicet dní, po dodání nových zásob dalších devadesát dní. Současnou bojovou skupinu vede Řecko a podílí se na ní dále Bulharsko, Rumunsko a Kypr.

V současné době se také vedou diskuze o budoucnosti evropských bojových skupin, neboť dosud nebyly jedinkrát nasazeny.⁵² Německo a Francie jsou nakloněny vytvoření centrálního velení, kdežto Spojené království je proti, rovněž Nizozemsko je spíše pro pokračování mezivládní spolupráce.⁵³ Během litevského předsednictví (druhá polovina roku 2013) vyzval na semináři v Londýně litevský ministr zahraničí k zefektivnění systému bojových skupin a vyzval Evropskou radu k vyslání „silného politického vzkazu“.⁵⁴ Evropská rada se následně v prosinci 2013 bojovými skupinami skutečně zabývala, byť jim ve zprávě věnovala jednu dosti obecnou větu.⁵⁵ Naopak řecký ministr zahraničí⁵⁶ vyjádřil respekt k doporučení Vojenského výboru EU⁵⁷, že v současné krizi ve Středoafričské republice by nebylo nasazení bojových skupin vhodné.⁵⁸

⁵¹Viz popis obrázku.

⁵²Úřad vlády České republiky, Bojové skupiny EU: od roku 2005 stále v kasárnách.

⁵³PRIKNEROVÁ, L., Summit Evropské rady: restart evropské obrany?

⁵⁴Litevské předsednictví Radě Evropské unie, Future of EU battlegroups addressed in London.

⁵⁵Srovnejte: Evropská rada, Závěry Evropské rady 19. a 20. prosince 2013.

⁵⁶Řecko převzalo 1. ledna 2014 předsednictví.

⁵⁷Jedná se poradní orgán, podřízený Hospodářskému a sociálnímu výboru a Vysokému představiteli. Skládá se z náčelníků generálních štábů států Evropské unie.

⁵⁸VENIZELOS, E., Projev na plénu Evropského parlamentu k roli Evropy v konfliktu ve Středoafričské republice.

3.5 Současné mise

Evropská unie v současné době vede tyto mise (podle roku vyslání):

3.5.1 Vojenské mise

- EUFOR Althea (Bosna a Hercegovina; 2004)
- EU Navfor (Somálsko/Adenský záliv, Arabské moře, Indický oceán; 2008)
- EUTM Somálsko (2010)
- EUTM (Mali, 2013)
- EUFOR (Středoafriická republika, 2014)

3.5.2 Civilní mise

- EUSEC (Demokratická republika Kongo, 2005)
- EUBAM RAFAH (Palestinská samospráva, 2005)
- EUPOL COPPS (Palestinská samospráva, 2006)
- EUPOL (Demokratická republika Kongo, 2007)
- EUPOL (Afgánistán, 2007)
- EULEX (Kosovo/oblast Kosova⁵⁹, 2008)
- EUCAP Sahel (Niger, 2012)
- EUCAP Nestor (Keňa, Džibutsko, Somálsko, Seychely, 2012)
- EUMM (Gruzie, 2013)
- EUBAM (Libye, 2013)

Interaktivní mapy současných⁶⁰ a skončených⁶¹ misí jsou dostupné na oficiálních stránkách Evropské obranné agentury.

4 Perspektivy dalšího vývoje

Evropská rada se obranou zabývala na svých summitech v prosinci 2012 i 2013. V roce 2013 se hlavy vlád a států dohodly na prohloubení společné bezpečnostní a obranné politiky a její další koordinaci se Severoatlantickou aliancí. ER definovala zejména tři oblasti další činnosti:

⁵⁹Rumunsko, Řecko, Slovensko a Španělsko odmítají nezávislost Kosova.

⁶⁰Dostupné zde: http://www.eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/index_en.htm.

⁶¹Dostupné zde: http://www.eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/completed/index_en.htm.

a) **zvýšení účinnosti, viditelnost a dopadu SBOP**

ER ocenila vojenské a civilní mise Unie, vyzvala však k zefektivnění zahraniční politiky a zejména bojových jednotek. Pro příští rok vyzvala orgány EU k tomu, aby se zabývaly problémy kyberkriminality, nelegální migrace či terorismu a aby se věnovala zvýšení námořní a energetické bezpečnosti.

b) **podpora rozvoje schopností**

ER vyzvala státy k těsnější spolupráci, aby tak zvýšily efektivitu jejich vojenských politik a snížily její ceny.

c) **posílení evropského obranného průmyslu**

ER vyzvala k implementaci směrnic z roku 2009, „mimo jiné s cílem otevřít trh subdodavatelům z celé Evropy, zajistit úspory z rozsahu a umožnit lepší oběh produktů pro obranné účely.“⁶²

Co se týče reformy obranného průmyslu, od zmíněného prosincového summitu zatím nedošlo k posunu. Toto odvětví je poněkud problematické. Komise v něm vidí značný korupční potenciál.⁶³ Analytik Libor Stejskal z Fakulty sociálních věd je ještě tvrdší, když tvrdí, že „*obránná politika byla a je kanál, kterým se dají vyvádět obrovské peníze na konta spřátelených firem*“.⁶⁴

Kromě využití bojových jednotek, které jsme nastínili v předchozí kapitole, jsou předmětem pozornosti evropské reprezentace vleklá syrská krize a situace na Ukrajině, problematická je také oblast Sahelu.

5 Doporučení k jednání

Kvůli obsáhlosti tématu v tomto místě rekapitulujeme možné typy usnesení, které by mohli delegáti na půdorysu Evropské rady přijmout o Společné bezpečnostní a obranné politice. Největším úspěchem by bylo usnesení o vytvoření SBOP podle výše zmíněných ustanovení základních smluv. V tom případě by bylo nutno promyslet řadu aspektů tohoto návrhu, jako kterým orgánům EU by bylo vojsko podřízeno, kde by sídlilo jeho velitelství, jak by byla armáda financována, zda by mohla přijímat vojáky samostatně ze všech občanů Evropské unie nebo zda by je i nadále poskytovaly členské státy, jaké by bylo prostředky civilní kontroly, zda by se rozšiřoval dosavadní okruh úkolů a cílů armády (při tom však delegáti musejí dbát na soulad s mezinárodním právem, zejména s Chartou Organizace spojených národů). Jednání tohoto typu by bylo velmi vhodné koordinovat s Radou bezpečnosti OSN, stejně jako se Severoatlantickou aliancí. Evropská rada by mohla mezivládní konferenci, která by následovala, navrhnout přesná ustanovení, která by se vložila do základních smluv.

Vzhledem k tomu, že je Evropská rada vrcholným politickým orgánem, který udává Unii další podmínky k rozvoji, mohou delegáti kromě toho přijmout zprávu s libovolnými pokyny pro ostatní orgány Evropské unie, případně pro členské státy. Je tak možné vyzvat k zefektivnění bojových skupin (či jejich zrušení pro neefektivnost?), dát Unii obecné podmínky k další mezinárodní činnosti (má Unie dále aktivně prosazovat westminsterský styl demokracie a evropský (osvícenský) koncept lidských práv nebo dá za pravdu těm, kteří toto smýšlení považují za etnocentrické a upřednostňují zásadu nevměšování se?) či vyzvat k reformě obranné politiky. Evropská rada nemůže přivolit k posílené spolupráci, to je v gesci Rady, ale je možné vložit do zprávy prohlášení o tom, že určité státy hodlají posílenou spolupráci v oblasti SBOP založit a požádat Radu o svolení.

⁶²Evropská rada. Závěry Evropské rady z 19. a 20. prosince 2013.

⁶³PRIKNEROVÁ, L., Miliardy eur z kapes Evropanů jdou na korupci.

⁶⁴KUZNICKÁ, A., Libor Stejskal: reformu obranné politiky brzdí střídání ministrů, málo peněz i zájmy firem.

6 Rozšiřující otázky

- Je váš stát členem Severoatlantické aliance? Jak dlouho? Jakých jiných mezinárodních organizací je členem?
- Jaká je ve vašem státě vládnoucí garnitura? Jaké má názory na zahraniční politiku?
- Jaká je historická zahraniční politika vašeho státu? Jací jsou jeho tradiční spojenci a nepřátelé? Co považuje v současné době za největší hrozby? Jak se stavěl k významným událostem poslední doby, zejména k válkám v Zálivu, v Jugoslávii, v Afghánistánu, v Iráku, v Libyi? Jak se staví k válce v Mali, k občanské válce v Sýrii, k situaci v Egyptě? Má váš stát nějaké zájmy v Africe (v Maghrebu i ve zbytku kontinentu)?
- Jak se váš stát stavěl k významným reformám EU – k maastrichtské smlouvě, amsterdamské smlouvě, ústavní smlouvě a lisabonské smlouvě?
- Jak se váš stát staví k prohlubování spolupráce na společné zahraniční a bezpečnostní politice? Jak se staví ke konkrétním tématům, jako jsou evropské bojové jednotky či reforma obranného průmyslu? Jak je pro vás zbrojní průmysl důležitý?
- Považujete po zodpovězení těchto otázek za pravděpodobné, že by váš stát hlasoval pro vytvoření společné obrany? Umíte si představit, že by se účastnil posílené spolupráce?
- Je vhodné, aby váš stát byl tím, který podá na Evropské radě návrh usnesení, nebo raději počkáte na návrhy vašich kolegů?

7 Poděkování

Tímto děkuji pracovníkům Evropského domu v Praze a Eurocentra Praha za laskavou spolupráci při tvorbě tohoto materiálu.

8 Seznam zdrojů

Al Džazíra. *Syria – Aug 18, 2011 – 17:49*. © 18. 8. 2011 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://blogs.aljazeera.com/topic/syria/syria-aug-18-2011-1749>.

Armáda České republiky. *Bojová uskupení Evropské unie a vztah k České republice* [on-line]. © 23. března 2009 [cit. 10. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=13642>.

British Broadcasting Corporation. *France and allies rally against war*. © 5. března 2003 [citováno 11. února 2014]. Dostupné on-line na: http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/2821145.stm.

British Broadcasting Corporation. *Mali crisis: EU troops begin training mission*. © 2. dubna 2013 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-21998398>.

BLACK, Ian. US threatens NATO boycott over Belgian crime war laws. *Guardian.com* [on-line]. © 13. června 2003 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.theguardian.com/world/2003/jun/13/nato.warcrimes>.

BRUNNSTROM, David. EU says it has solved the Kissinger's Question. *Reuters* [on-line]. © 20. listopadu 2009 [cit. 12. února 2014]. Dostupné on-line: <http://www.reuters.com/article/2009/11/20/us-eu-president-kissinger-idUSTRE5AJ00B20091120>.

Deutsche Welle. *Debate Surrounds Future of European Battle Groups* [on-line]. © 1. června 2013 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.dw.de/debate-surrounds-future-of-eu-battle-groups/a-16852649>.

Evropská obranná agentura. *EDA Agrees On Norway's Participation in Regime on Defence Procurement* [on-line]. © 2014 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.eda.europa.eu/Aboutus/who-we-are/EDApMS>.

Evropská obranná agentura. *Participating Member States* [on-line]. © 2014 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.eda.europa.eu/Aboutus/who-we-are/EDApMS>.

Evropský parlament. *Mali: „It's a shame that the EU tactical battle groups are not being deployed* [on-line]. © 31. ledna 2013 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20130125ST005492/html/Mali-It%27s-a-shame-that-the-EU%27s-tactical-battle-groups-are-not-being-deployed>.

Evropská služba pro vnější činnost. Common Security and Defence Policy: EU Battlegroups. *Rada Evropské unie* [on-line]. Duben 2013 [cit. 12. února 2014]. Dostupné on-line na: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/esdp/91624.pdf.

Evropská služba pro vnější činnost. *Completed missions and operations* [on-line]. © 2014 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: http://www.eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/completed/index_en.htm.

Evropská služba pro vnější akce. *EU military operations in the Central African Republic established* [on-line]. © 10. února 2014 [cit. 13. února 2014]. Dostupné on-line na: http://eeas.europa.eu/delegations/un_geneva/press_corner/all_news/news/2014/20140210_car_eufor_en.htm.

Evropská služba pro vnější činnost. *Ongoing missions and operations* [on-line]. © leden 2014 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: http://www.eeas.europa.eu/csdp/missions-and-operations/index_en.htm.

Evropská služba pro vnější činnost. *Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku* [on-line]. [Cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: http://eeas.europa.eu/ashton/index_cs.htm.

Evropská unie. *Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie*. In: Úřední věstník Evropské unie. 2009. Dostupná také z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0047:0200:cs:PDF>.

KÖNIG, Petr; LACINA, Luboš; PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. Praha: Barrister and Principal, 2007. Str. 41.

KÖNIG, Petr; LACINA, Luboš; PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. Praha: Barrister and Principal, 2007. Str. 64 an.

KUZNICKÁ, Anna. Libor Stejskal: reformu obranné politiky brzdí střídání ministrů, málo peněz i zájmy firem. *EurActiv.cz* [on-line]. © 28. prosince 2012 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/interview/libor-stejskal-reformu-obranne-politiky-cr-brzdi-caste-stridani-ministru-nedostatek-penez-i-zajmy-spratelenych-firem-010498>.

Lidové noviny. *EU zrušila zbrojní embargo vůči Sýrii. Další sankce nadále zůstávají*. © 28. května 2013 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: http://www.lidovky.cz/zbrojni-embargo-eu-vuci-syrii-konci-zbrane-opozice-zatim-neziska-ph9-/zpravy-svet.aspx?c=A130528_080718_ln_zahranici_jzl.

Litevské předsednictví Radě Evropské unie. *Future of EU battlegroups addressed in London* [on-line]. © 15. října 2013 [cit. 13. února 2014]. Dostupné on-line na: http://www.eu2013.lt/en/news/the-future-of-eu-battlegroups-addressed-in-london_1.

MAJOR, Claudia; MÖLLING, Christian. *EU Battlegroups: What Contribution to European Defence?*. Berlín: Stiftung Wissenschaft und Politik, 2011. Dostupné on-line na: http://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/research_papers/2011_RP08_mjr_mlg_ks.pdf.

NATO's Public Diplomacy Division. *The NATO Handbook*. Brusel: NATO's Public Diplomacy Division, 2006. Str. 243-251.

PRIKNEROVÁ, Lucie. Miliardy eur z kapes Evropanů jdou na korupci. *Euroskop.cz* [on-line]. © 5. února 2014 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <https://www.euroskop.cz/46/23541/clanek/miliardy-eur-z-kapes-evropanu-jdou-na-korupci/>.

PRIKNEROVÁ, Lucie. Summit Evropské rady: restart evropské obrany? *Euroskop.cz* [on-line]. © 16. prosince 2013 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <https://www.euroskop.cz/46/23351/clanek/summit-evropske-rady-restart-evropske-obrany/>.

Rada bezpečnosti OSN. *Security Council Approves No-Fly Zone Over Libya (...)* [on-line]. © 17. března 2011 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <https://www.un.org/News/Press/docs/2011/sc10200.doc.htm>.

SMITH, Helena. Greeks accuse Blair of war crimes in Iraq. *The Guardian* [on-line]. © 29. července 2003 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <http://www.theguardian.com/world/2003/jul/29/iraq.iraq>.

Schumanova deklarace. In: KÖNIG, Petr; LACINA, Luboš; PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. Praha: Barrister and Principal, 2007. Str. 27-29.

SVOBODA, Pavel. TextitÚvod do evropského práva. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. Str. 10n.

ŠTĚPÁNEK, Martin, PhD. *Společná bezpečnostní a zahraniční politika Evropské unie po Lisabonské smlouvě*. Praha: Parlamentní institut, 2010. Dostupné on-line na: <http://bit.ly/1lvV53J>.

Úřad vlády České republiky. *Informační systém pro implementaci práva EU. Databáze Cesta do Evropské unie. Svazek: 14. Integrační aktivity. Část: I. Aktivity Evropské unie směřující k prohloubení a rozšíření integrace. Kapitola: A. Od Maastrichtské k Amsterdamské smlouvě* [on-line]. © 2011 [cit. 10. února 2014]. Dostupné on-line na: <https://isap.vlada.cz/Dul/CESTY.NSF/91b9f824a0923e3bc1256dde0052230a/6dd204f0bb66132c802566da004c2dbd?OpenDocument>.

Úřad vlády České republiky. Bojové skupiny EU: od roku 2005 stále v kasárnách. *Euroskop.cz* [on-line]. © 30. srpna 2013 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: <https://www.euroskop.cz/9004/22825/clanek/bojove-skupiny-eu-od-roku-2005-stale-v-kasarnach/>.

Úřad vlády České republiky. Zahraniční a bezpečnostní politika [on-line]. *Euroskop.cz*. [Citováno dne 10. února 2014]. Dostupné on-line na: <https://www.euroskop.cz/8916/sekce/zahranicni-a-bezpecnostni-politika/>.

VENIZELOS, Evangelos. Projev na plénu Evropského parlamentu k roli Evropy v konfliktu ve Středoafričské republice. *Řecké předsednictví Radě Evropské unie* [on-line]. © 5. února 2014 [cit. 13. února 2013]. Dostupné on-line na: <http://gr2014.eu/sites/default/files/DPM%20%26%20FM%20Venizelos%27%20speech%20on%20Europe%E2%80%99s%20role%20in%20the%20CAR.pdf>.

Západoevropská unie. *Statement of the Presidency of the Permanent Council of the WEU on behalf of the High Contracting Parties to the Modified Brussels Treaty – Belgium, France, Germany, Greece, Italy, Luxembourg, The Netherlands, Portugal, Spain and the United Kingdom*. © 31. března 2010 [cit. 11. února 2014]. Dostupné on-line na: http://www.weu.int/Declaration_E.pdf.

Autor: Michal Zikmund

Imprimatur: Jiří Brada, Vojtěch Bahenský

Jazyková úprava: Lucie Gregůrková, Markéta Melicharová, Jakub Kopřiva, Veronika Maurerová

Odborná spolupráce: Výzkumné centrum AMO

Grafická úprava: Veronika Maurerová, Michal Zikmund

Nasázeno programem $\text{\LaTeX}$.

Model EU

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky
pro potřeby XIX. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2013

Asociace pro mezinárodní otázky,

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460

e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

Top partneři

Generální partner Modelu OSN

Hlavní partner Modelu OSN

Hlavní partner modelu NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Hlavní partner Modelu EU

Partner konference

Univerzitní partner

Partner zahájení

Partner jednání

Partneři Modelů

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Prag

Mediální partneři

Hlavní mediální partner

Hlavní mediální partner

Partner Chronicle

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky